2.6.2.3 Pozorování – pozorovací archy (checklisty)

Naproti tomu nalezneme v literatuře i přímé metody hodnocení kompetencí žáků, díky kterým je možné hodnotit nejen pouze výsledek určité činnosti žáků či jejich předpoklady ke zvládnutí daných kompetencí. Jedná se zejména o behaviorální metody, které se opírají o pozorování určitých situací, chování jednotlivců i skupin a jejich vzájemné interakce (viz Butler, McColskey, O'Sullivan, 2005; Pelikán, 2011; Abrahams, Reiss, Sharpe, 2013). Pro záměrné sledování úrovně kompetencí u žáků učitelem, možnost jejich komparace v čase (i mezi jednotlivými žáky) a zároveň pro zajištění informativních výstupů pro další subjekty (ostatní učitelé třídy, rodiče žáků, …) je vhodné využít při pozorování záznamových (pozorovacích) archů. Mezi nejjednodušší typ pozorovacích archů patří takzvané *checklisty* (Aberšek, Dolenc, Flogije, Koritnik, 2015), při jejichž využití učitel u jednotlivých žáků na základě pozorování jejich chování při výuce vyznačuje ve zhotovené tabulce (*checklistu*), zda již zvládají daný předpoklad k osvojení určité kompetence. Pro využití této metody je nutné, aby byly jednotlivé kompetence podrobněji rozpracovány (identifikovány znalosti, dovednosti a postoje poukazující na jejich osvojení), a učitel tak jasně věděl, co má u žáků pozorovat a následně hodnotit. Dalším limitem tohoto nástroje a celkově metody pozorování je poměrně značná obtížnost hodnotit úroveň kompetencí u celé školní třídy, zvlášť pokud je cílem identifikovat úroveň více než jedné KK.

2.6.2.4 Hodnotící archy

Z pohledu designu je metodě pozorovacích archů podobná metoda hodnotících archů, která může mít taktéž formu *checklistů*. Záměrem hodnotících archů je však identifikovat úroveň určité kompetence na základě hodnocení konkrétních výstupů žáka. Výkon žáka z pohledu sledované kompetence se v případě hodnotících archů (případně i pozorovacích archů) může mimo jiné porovnávat s předem stanovenými standardy výkonu (Allen, 2000; Klein, 2007; Abrahams, Reiss, Sharpe, 2013), a může tak být následně převoditelný i do podoby běžně využívané klasifikační stupnice (známek) (viz tabulka č. 13).

Tabulka č. 13 Příklad části hodnotícího archu pro hodnocení analýzy zvoleného geografického problému (Klein, 2007, s. 153).

Kritérium	Výborné	Dobré	Dostačující	Nedostačující
Identifikace problému	Vhodně zvolený řešený problém, v úvodu jasně problém formulován a jsou jednoznačně stanoveny výzkumné otázky.	Vhodně zvolený řešený problém, v úvodu jasně problém formulován, ale výzkumné otázky jsou nevhodně stanoveny / formulovány.	Vhodně zvolený řešený problém, v úvodu však není jasně formulován, nebo nejsou stanoveny výzkumné otázky.	Řešený problém není vhodně stanoven.
Diskuze témat souvisejících s problémem	…	…	…	…
Využití prostorových dat	…	…	…	…